

PUOLANGAN KUNTA

KOIRAKANKAAN JA HIRVIVAARA-MURTIOVAARAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAT**Aloituvaiheen viranomaisneuvottelu**

Aika 13.5.2026 klo 9:00-10:25

Paikka Teams

Läsnä	Niina Kangas	Lupa- ja valvontavirasto
	Outi Hyvönen	Lupa- ja valvontavirasto
	Kalevi Huovinen	Puolangan kunta
	Piia Heikkinen	Puolangan kunta
	Marianne Ojala	Vaalan kunta
	Martti Juntunen	Kainuun Liitto
	Sanna Alavaikko	Kainuun Museo
	Jouni Väänänen	Kainuun Museo
	Karri Hakala	Pohjois-Suomen Elinvoimakeskus
	Johanna Hätälä	Metsähallitus
	Ville Suorsa	Metsähallitus
	Janne Pekkarinen	FCG Rakennettu Ympäristö Oy
	Mari Sinn	FCG Rakennettu Ympäristö Oy
Juuso Turunen	FCG Rakennettu Ympäristö Oy	

1 Viranomaisneuvottelun avaus ja kokouskäytännöt

Esittäytyttiin ja sovittiin, että Lupa- ja valvontaviraston Niina Kangas toimii kokouksen puheenjohtajana. Kaavakonsultti FCG:n Juuso Turunen laatii muistion.

Hankekehittäjän Metsähallituksen Johanna Hätälä esitteli Metsähallituksen toimintaa. Hankekehittäjän edustajat Johanna Hätälä ja Ville Suorsa poistuivat neuvottelusta esittelyn jälkeen.

2 Kunnan puheenvuoro

Kalevi Huovinen esitteli lyhyesti Puolangan kunnan tavoitteet.

3 Hanke-esittely, FCG

Janne Pekkarinen esitteli kaavoituksen tilannetta, YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä sekä vaikutusten arviointia ja kaavan aikataulua.

4 Viranomaisten kannanotot

Martti Juntunen, Kainuun Liitto:

Martti Juntunen kävi lävitse Kainuun tuulivoimamaakuntakaavoituksen tilannetta.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet täsmentyvät kuntakaavoituksessa tarkempien selvitysten ja voimalakohtaisten tarkastelujen perusteella. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan kuntakaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tämä edellyttää, että maakuntakaavan mukainen vaihtoehto on arvioitu hankkeen vaikutusten arvioinnissa, ja poikkeaminen maakuntakaavasta on perusteltu riittäväillä selvityksillä. Kyseessä on hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta.

Tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 on annettu maakuntakaava-aluetta koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä: tuulivoimaloiden rakentamista ja energian siirtoa koskevat yleiset suunnittelumääräykset.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle on annettu suunnittelumääräys, joista Koirakankaan ja Hirvivaara-Murtiovaaran hankkeissa tulee huomioida erityisesti linnusto, Natura 2000-verkosto ja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit.

Tuulivoimayleiskaavojen valmistelussa on tärkeää huomioida kyseessä olevan hankkeen ja erityisesti eri hankkeiden yhteisvaikutukset ja Koirakankaan hankkeen osalta se, muodostaako hanke yhdessä Tulijokilan hankkeen kanssa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen.

Kainuun maakuntakaavan tarkistaminen on käynnistynyt ja tavoitteena on ajantasaistaa voimassa olevat maakuntakaavat vuosina 2026–2030. Kaavassa käsitellään keskeiset maankäyttökysymykset lukuun ottamatta tuulivoimateemaa. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos on julkisesti nähtävillä 17.6.2026 saakka.

Sanna Alavaikko, Kainuun Museo, rakennettu ympäristö ja maisema:

Kokouskutsun liitteenä olleilta kaavakartoilta puuttuu paikallisesti merkittävät kohteet. Esityksessä kohteet olivat huomioitu.

Onko tarkoitus laatia erillinen kulttuuriympäristöselvitys kaavan liitteeksi? Kainuun museo on perinteisesti suosittelut rakennuskohteiden päivitysinventointia. Puolangan kunnan osalta kohdetiedot ovat yli 20 vuotta vanhoja. Tulisi selvittää, ovatko kohteet enää ylipäätään olemassa. Jos päivitysinventointiin päädytään, tulee museoon ottaa yhteyttä. Kohdetiedot on mahdollista päivittää suoraan sähköiseen järjestelmään.

Puokionkylä ei ole enää maakunnallinen kohde vaan paikallisesti arvokas.

Valtakunnalliset tärkeät kohteet, kuten Kainuun puromyllyt, olisi hyvä eritellä kartoilla erillisinä kohteina

Jouni Väänänen, Kainuun Museo, Arkeologia:

Hirvivaara-Murtiovaara:

Peruskartalta ja vinovarjossa näkyy paljon mahdollisia muinaisjäännöksiä, esimerkiksi tervahautoja.

Alueella on useita mahdollisia muinaisjäännöksiä.

Kotapuro 2 ja Pieni Murtiovaara 2 ovat mahdollinen muinaisjäännöksiä.

Muut kulttuuriperintökohteet puuttuivat kartasta, sekä karttaselosteessa. Ne on hyvä olla myös mukana.

Täydentävä 5P-lidar arviointi tarpeen koko Hirvivaara-Muortiovaaran alueelle.

Koirakangas:

Yksi muu kulttuuriperintökohde sijaitsee tv-alueella. Kohteella historiallista ja paikallista arvoa. Jos kohteeseen kajoamista harkitaan, on asiasta keskusteltava museon kanssa.

Alueelta löytyi työpöytätyöskentelystä tervahautoja. Yksi tervahautoista, Kanakankaantie, on lisätty rekisteriin.

Täydentävä 5P-lidar arviointi tarpeen koko Koirakankaan alueella. Vuoden 2022 jälkeen arkeologinen tieto lisääntynyt ja taivaskameroiden laatu parantunut.

Koivujoen varsi näytti arkeologisesti potentiaaliselta.

Arkeologinen inventointiraportti on hyvä lähettää suoraan Jouni Väänäselle, jotta tiedot voidaan päivittää rekisteriin.

Vuoden 2024 arkeologista inventointia ei ole toimitettu museolle. Raportti löytyi seurantaryhmän kokouksen liitteestä. Lausuntopyynnöt eivät ole mahdollisia, jos raporttia ei ole toimitettu.

Karri Hakala, Elinvoimakeskus:

Kuljetusreitit ei ollut vielä tarkemmin merkitty. Jos Koirakankaan alueella tullaan alueen eteläpuolelta, Kongasmäentietä, on huomioitava Tulijoen sillan painorajoitus.

Heti kun kuljetusreitit ovat selvillä, on hyvä olla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa yhteydessä Elinvoimakeskukseen.

Niina Kangas, LVV:

Kaavakartoilla on esillä vähäisesti luo-merkintöjä.

Muu kulttuuriperintökohde ei saisi sijaita tv-alueella. Tv1-alueen sisällä maanmuutos mahdollistetaan.

Tv1-alueet ovat melko laajoja. Kaikki voimalan toiminnot tulee sijoittaa alueen sisälle.

Alueen sisäinen sähkönsiirto tapahtuu maakaapelissa, mutta sijoittuuko kaava-alueille alueiden välinen ilmajohto?

Kyseessä on kaksi erillistä osayleiskaavaa, joilla on yhteinen YVA. Pyydän, että YVA-selostus rakennetaan siten, että siitä pystyy helposti tulkitsemaan mitä kaava-aluetta selvityksissä tarkoitetaan.

Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee osoittaa maakunnassa osoitettujen rajojen sisään. Osayleiskaavassa voidaan perustellusti jonkun verran poiketa maakuntakaavan rajauksista, kunhan maakuntakaavan tavoitteet ja päämäärät säilyvät mahdollisina.

Janne Pekkarinen, FCG:

Kaava-alueiden sisälle sijoittuva sähkönsiirto on osoitettu kartoilla ohjeellisena. Alueiden välinen sähkönsiirto tapahtuu ilmajohtoilla.

Outi Hyvönen, LVV:

On tärkeää, että vaikka YVA-selostuksessa on yhtenäisesti laadittu vaikutusten arviointi, niin kaavaselostuksissa on selkeästi eroteltu kummankin kaavan omat vaikutukset. Kaavakartoilla on erityyppisiä luontoarvoja ja on tärkeää, että arvot ja vaikutukset on kohdistettu oikeaan kaavan.

Mm. suurten petolintujen ja metsäpeuran kohdalla yhteysvaikutukset on huomioitava. Selvitykset on laadittava ajantasaisiksi ja otettava huomioon myös muiden hankkeiden selvitystieto.

Toisella kaava-alueella on serpentiinikallioliuontotyyppi, joka on tiukasti suojeltu luontotyyppi. Serpentiinikalliota voi esiintyä kaava-alueilla muuallakin kuin vihjeaineistossa on esitetty. Tämä tarkoittaa, että aluetta on tarkasteltava laajemmin.

LVV lausuu luonnonsuojelulakiin liittyvistä asioista tarkemmin hankkeen YVA:n ja kaavan lausuntomenettelyissä.

Kalevi Huovinen, Puolanka:

Puolangalla on ollut sellainen käytäntö, että kaava-alue rajataan 40dB:n rakentamiskieltoalueen mukaisesti. Asiasta ei ole tehty kuntapäätöksiä, mutta tämä olisi hyvä huomioida jatkosuunnittelussa.

Kaava-alue rajautuu Tukijokilan kaavaan, jonka luonnosaineisto käsitellään tällä viikolla kunnanhallituksessa. Hankkeen koko on pienentynyt ohjelmavaiheesta yhdeksään voimalaan.

Niina Kangas, LVV:

Kaava-rajaukset rajataan usein 40 desibelin rajan alueelle. Hirvivaara-Murtiovaarassa voimalta sijaitsevat idän puolella lähellä kaavarajaa. Kannattaa voimallasijoittelua ja kaava-alueen rajausta harkita. Kaavalla ei voida estää alueen ulkopuolista maankäyttöä. Toisaalta kaava-alueen ulkopuolella ei välttämättä ole painetta maankäytön muutokselle.

Mari Sinn, FCG:

LVV:ltä on tarkistettu, että Natura-tarvehankinta riittää, jonka jälkeen tarveharkinta on laadittu.

5 Kaavoitusmenettelyn aikataulu ja jatkotoimenpiteet

Janne Pekkarinen, FCG:

Valmisteluvaiheen aineistot menevät nähtäville kesäkuussa 2026. YVA-selostus menee samanaikaisesti nähtäville. Kesäkuussa järjestetään yleisötilaisuus Puolangalla. Alustavan aikataulun mukaan kaavat viedään hyväksymiskäsittelyyn keväällä 2027.

Niina Kangas, LVV

Kesä on haastava nähtävilläolon ja yleisötilaisuuden kannalta. Jos aineisto laitetaan nähtäville kesäkuussa, niin olisi hyvä miettiä olisiko aineisto nähtävillä pidempään. Osallistamisessa on hyvä huomioida myös se, että ei tule ainoastaan lainpykälä täyteyksi vaan huomioidaan myös se, että moni viettää aikaa esimerkiksi kesämökillä.

Kaavaehdotuksissa on kaavaluonnoksista saadun palautteen lisäksi huomioitava YVA:sta saatu palaute sekä perusteltu päätelmä.

Toiveena on, että ennen kaavaehdotusten nähtävillä asettamista, järjestetään työ- tai viranomaisneuvottelu, jossa esitetään, miten perusteltu päätelmä on huomioitu kaava-aineistossa.

Kalevi Huovinen, Puolanka:

Kunnanhallitus kokoontuu 4.6., jossa on tarkoitus käsitellä kaava-aineistot.

Piia Heikkinen, Puolanka:

Puolangan puolella aineisto keretään viemään kesäkuun alkupuolella hallintokäsittelyyn.

6 Muut asiat

Niina Kangas, LVV:

Muistio toimitetaan kommentteille kaikille läsnäolueille. Korjattu versio lähetetään LVV:lle myös kirjaamon kautta.

7 Viranomaisneuvottelun päättäminen

Kokous päätettiin 10:25.

Muistion laatija	Juuso Turunen
Jakelu	Osallistujat
Tiedoksi	Kutsutut

LIITE 1: METSÄHALLITUKSEN LUONTOPALVELUIDEN ENNAKKOKOMMENTIT

Merkintä muistion täydennyksestä (26.5.2026):

Metsähallituksen Luontopalveluiden sähköpostitse 12.5.2026 toimittamaa ennakkokomenttia ei käsitelty viranomaisneuvottelussa 13.5.2026. Kommentit on lisätty muistioon jälkikäteen osaksi neuvotteluaineistoa ja ne otetaan huomioon asian jatkovalmistelussa.

Teija Turunen, Metsähallituksen Luontopalvelut:

Koirakankaan ja Hirvivaara-Murtiovaaran tuulivoimahankkeet sijoittuvat saman maakotkareviirin alueelle. Koirakankaan hanke sijoittuu reviirin ydinalueen tuntumaan, pieneltä osin myös ydinreviirin alueelle. Em. hankkeiden lisäksi samalle maakotkareviirille sijoittuu myös muita tuulivoimahankkeita.

Useiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksesta maakotkalle aiheutuva törmäysriski muodostuu suureksi (yhteisvaikutuksia on selvitetty mm. jo hyväksytyssä Haarasuonkankaan tuulivoimahankkeessa). Hankkeiden kaavoitusprosessissa tulee selvittää ja esittää tarpeelliset lievennystoimenpiteet, joilla varmistetaan maakotkareviirin säilyminen elinkelpoisena.